

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

Institute for Sustainable Development, Yale University and the Center for International Earth Science Information Network (CIESIN) at Columbia University in collaboration with the World Economic Forum and the Joint Research Centre of the European Commission. They define the so-called "index of environmental quality" (Environmental Performance Index). The Environmental Performance Index (EPI) ranks countries' performance on high-priority environmental issues in two areas: protection of human health and protection of ecosystems. Regarding the position of Ukraine, we can observe that in 2012 our country occupied the 102 position, in 2014 - 95, and in 2016 we entered the 44th position [3].

Thus, problem of environmental safety is an important part of implementation of national security of Ukraine. The main direction of state activity should be setting priorities of state environmental policy and providing with effective monitoring of threats, risks for guaranteeing environmental preservation for public and sustainable development of the country.

1. On Basic Principles (strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine till 2020: the Law of Ukraine No 2818- VI from 21.12.2010 g. // Supreme Council of Ukraine. - 2011. - No 26 (30.06.2011).

2. The Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" dated 19 June 2003 r. Number 964 - IV // Official Gazette Ukraine. - № 29. - p. 38 - Art. 1433.

3. Environmental Performance Index [Electronic resource]. – Mode of access: <http://epi.yale.edu/>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СЕЛІТЕБНИХ ТЕРИТОРІЙ

професор **Бардась А.В.**, доцент **Дудник А.В.**
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет» (Україна)

Міста мають фундаментальне значення для розвитку будь-якої країни, оскільки саме вони значною мірою виступають індикатором успішності соціально-економічного розвитку сучасного суспільства. Місто як людське поселення має особливий статус, оскільки воно існує як антропогенна система, але водночас перебуває у нерозривному зв'язку із природним середовищем та постійно взаємодіє із ним. Особливістю міста є різноманіття виконуваних ним суспільних функцій, які мають тенденцію ускладнюватися та урізноманітнюватися зі збільшенням населення, а також під впливом технічного та соціального прогресу. Зазвичай місто є адміністративним центром прилеглої території, а обов'язковою умовою для розвитку міста має бути наявність матеріального виробництва, оскільки саме воно виступає базисом суспільного розвитку та формує передумови для концентрації на відповідній території виробничих факторів. Сучасне місто є штучною нестійкою системою, яка не може існувати у балансі з навколишнім природним середовищем без втручання людини. Як для штучної системи місту притаманні такі особливі ознаки:

1) без втручання людини та витрат ресурсів на підтримання

інфраструктури та збереження антропогенних екосистем місто стає небезпечним та незручним для проживання;

2) з плином часу повертається до стану рівноваги з природним середовищем, трансформуючись у його частину;

3) збільшує навантаження на природне середовище прямо пропорційно до інтенсивності розвитку міських територій.

Реакцією на екодеструктивний характер розвитку агломераційних утворень є зонування міських територій за функціональними ознаками при ухваленні архітектурно-планувальних рішень. Таке функціональне зонування має на меті урахування різноманітних природних та техногенних особливостей урбосистеми, але насправді далеко не завжди враховує ці особливості повною мірою. Прикладом цього є функціонування Дніпровської агломерації, що об'єднує міста Дніпропетровськ та Дніпродзержинськ, Новомосковськ, Вільногірськ та Синельникове, а також вісім прилеглих адміністративно-територіальних районів. Загальна чисельність населення агломерації становить близько 1 859,5 тис. мешканців при щільності населення 144,3 особи/км². Незважаючи на високу концентрацію населення та цінні сільськогосподарські угіддя, на території міських поселень, що формують агломерацію знаходиться велика кількість промислових підприємств гірничо-добувної, металургійної, хімічної та машинобудівної промисловості, які формують основне техногенне навантаження на довкілля, зокрема за рахунок забруднення біосфери важкими металами та радіоактивними елементами. Техногенні особливості, які визначають формування цієї та інших агломерацій, враховують наявність залізничних колій та автомобільних магістральних шляхів, аеропортів, портової інфраструктури, енергетичних та виробничих об'єктів. Водночас, планування розвитку міст повинно брати до уваги необхідність санітарно-гігієнічних та естетичних функцій урбосистем, які входять до складу агломерацій. Створення міського природного каркасу та його ефективність з точки зору забезпечення потреб екологічної безпеки поселень безпосередньо залежить від наявного природно-ресурсного потенціалу території та від асиміляційного потенціалу природного середовища. Для оцінювання якості довкілля нами пропонується використання набору якісних показників, що поділені на дві групи: «Забруднення довкілля у місті» та «Задоволеність станом довкілля у місті». До першої групи показників пропонується віднести наступні:

- забрудненість повітря;
- забрудненість питної води та доступність питної води;
- забрудненість території сміттєвими відходами;
- шумове забруднення (перевищення припустимого рівня шуму);
- світлове забруднення (перевищення припустимого рівня освітлення у нічний час);
- чистота та доступність зелених і паркових зон для відпочинку.

До групи показників «Задоволеність станом довкілля у місті»

пропонується віднести такі:

- якість повітря;
- якість та доступність питної води;
- задоволеність утилізацією сміттєвих відходів;
- якість паркових та зелених зон.

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

аспірант **Баштова М.О.**

Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» (Україна)

На сучасному етапі в усьому світі зростає заклопотаність, викликана погіршенням стану навколишнього природного середовища і тією загрозою, що це погіршення впливає на добробут людей і розвиток економіки. Ця заклопотаність змушує суспільство враховувати можливості природи в забезпеченні нормального функціонування навколишнього середовища, визначати межі, у яких природа ще здатна самовідновлюватися.

Проблема збереження навколишнього середовища на практиці вимагає вирішення її одночасно з двох сторін: з одного боку — це удосконалення всієї організації виробництва, застосування передової природо- і ресурсозберігаючої технології і техніки, з іншого — охорона природи, відновлення порушеної екологічної рівноваги [1, 190-191].

За умов екологічної глобалізації суспільство стає більш чутливим до питань збереження якості довкілля, і тому можна сподіватися, що інтерес громадськості, переосмислення цінностей, правове та регулятивне середовище створюють відповідне підґрунтя для прискореного розгортання процесів урахування екологічних обмежень у всіх сферах суспільного життя.

Слід відмітити, що Україна, як активний учасник глобальної екосистеми, може зміцнити свою конкурентоспроможність на світовому ринку завдяки більш активному впровадженню на національному рівні екологічних інновацій.

За визначенням Прокопенко О.В. екологізація інноваційного розвитку — це зміни у соціо-еколого-економічній системі, що відбуваються в результаті неухильного і послідовного створення, впровадження та поширення екоінновацій в усіх сферах діяльності, які спрямовані на підвищення екоконструктивного та зменшення екодеструктивного впливу на навколишнє природне середовище, сприяють зростанню її соціальної та еколого-економічної ефективності та забезпечують її сталий розвиток [4].

Дослідники виділяють наступні риси екоінновацій: спрямованість на зниження впливу на довкілля та широка сфера охоплення інноваціями: виробнича, процесна, методична, маркетингова, а також організаційна, соціальна та